

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

FACULTY OF MEDICINE RAMATHIBODI HOSPITAL

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์

แนวทางการดูแลรักษา (Clinical Practice Guideline)

เรื่อง การให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือด

รหัสเอกสาร : CPG-PD-002

ฉบับ A วันที่เริ่มใช้

จัดทำโดย :	ลายมือชื่อ
1. รองศาสตราจารย์กาญจนา ตั้งนราวิชกิจ	
2. อาจารย์ภูมิพร กตัญญวงศ์	
3. รองศาสตราจารย์ชัยยศ คงคศิริธรรม	
4. อาจารย์โรจน์ เลิศบุญเหรียญ	
5. รองศาสตราจารย์ขวัญชัย ไพโรจน์สกุล	
6. รองศาสตราจารย์ณัฐชัย อนันตสิทธิ์	
7. นางสาววรรณมา คงวิเวชจรกิจ	
8. นางสาวสมพร พูลพานิชอุปถัมภ์	
	วันที่
ทบทวนโดย :	ลายมือชื่อ
1. อาจารย์โรจน์ เลิศบุญเหรียญ	
ตำแหน่ง: ประธานทีมนำทางคลินิกภาควิชากุมารเวชศาสตร์	
	วันที่
อนุมัติโดย :	ลายมือชื่อ
1. ศาสตราจารย์อนันต์นิตย์ วิสุทธิพันธ์	
ตำแหน่ง: หัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์	
	วันที่

รายการแก้ไข				
ครั้งที่	หน้า	บรรทัด	วัน/เดือน/ปี ที่เริ่มใช้	ผู้อนุมัติ/วันที่
1				
2				
3				

แนวทางการดูแลรักษาการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือด

วัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดแนวทางการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือดในเด็กอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ขอบข่าย เป็นแนวทางปฏิบัติในทุกหอผู้ป่วยและหน่วยงานภายในภาควิชากุมารเวชศาสตร์

นิยามศัพท์

การเฝ้าระวังต่อเนื่อง (continuous monitoring) หมายถึงการเฝ้าระวังทางหัวใจอย่างต่อเนื่อง (continuous cardiac monitoring) ซึ่งประกอบด้วยคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (electrocardiography-ECG), การบันทึก vital signs โดยพยาบาลที่ผ่านการฝึกอบรมแนวทางปฏิบัติแล้วตลอดการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงเข้าทางหลอดเลือด

สายสวนหลอดเลือดดำส่วนกลาง (central line) หมายถึงสายสวนขนาดใหญ่ที่ใส่เข้าไปในหลอดเลือดดำส่วนกลาง และปลายสายอยู่ที่ใดที่หนึ่งต่อไปนี้คือ superior vena cava หรือ inferior vena cava ส่วนตำแหน่ง large vein หมายถึง subclavian vein หรือ femoral vein, สายสวนที่ใช้อาจเป็นชนิดชั่วคราวเช่น Arrow central venous catheter หรือสายสวนถาวรที่ฝังใต้เนื้อผ่านอุโมงค์เช่น Hickman catheter, Bard port-venous catheter รวมทั้งสายสวนจาก หลอดเลือดดำส่วนปลายเข้าสู่หลอดเลือดส่วนกลาง (peripherally inserted central venous catheter)

สายสวนหลอดเลือดดำส่วนปลาย (peripheral line) หมายถึงสายสวนชั่วคราวที่ใส่หลอดเลือดดำส่วนปลาย

สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง หมายถึงสารละลาย potassium ที่มีความเข้มข้นมากกว่า 4 mEq/100 mL แต่ไม่เกิน 50 mEq/100 mL

การให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงแบบเป็นครั้ง หมายถึงการให้สารละลายที่มีความเข้มข้นของ potassium ไม่เกิน 50 mEq/100 mL ในอัตราไม่เกิน 0.3 mEq/kg/hr ภายในเวลาตั้งแต่ 1 ชั่วโมง จนถึงไม่เกิน 2 ชั่วโมง

การให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงแบบต่อเนื่อง หมายถึงการให้สารละลายที่มีความเข้มข้นของ potassium ไม่เกิน 50 mEq/100 mL ในอัตราไม่เกิน 0.3 mEq/kg/hr ภายในเวลานานกว่า 2 ชั่วโมง

ความรับผิดชอบ แพทย์ประจำบ้าน, แพทย์ผู้ช่วยอาจารย์, ward chief, consultant ใน specialty ที่ดูแลผู้ป่วย, พยาบาลเจ้าของไข้, พยาบาล in charge, พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย, ทีมวางแผนทางการให้ potassium ของภาควิชากุมารเวชศาสตร์

การจัดเก็บเอกสาร จัดเก็บเอกสารนี้ไว้ประจำที่แฟ้มแนวทางปฏิบัติของหอผู้ป่วย

รายละเอียดแนวทางการปฏิบัติ

ข้อบ่งชี้การใช้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือดแบบเป็นครั้ง

1. แก้ไขภาวะ hypokalemia ที่มีระดับ serum potassium ต่ำกว่า 4 mmol/L ภายใน 3 วันแรกหลังการผ่าตัดหัวใจแบบ open heart ซึ่งยังมีปัญหาในการควบคุมสมดุลของปริมาณน้ำและ electrolyte ในร่างกาย
2. ภาวะ hypokalemia รุนแรงที่มีระดับ serum potassium ต่ำกว่า 2.5 mmol/L หรือมีปัญหา cardiac arrhythmias จำเป็นต้องแก้ไขระดับ potassium อย่างรีบด่วน
3. การให้สารอาหารทางหลอดเลือดในผู้ป่วยที่จำเป็นต้องจำกัดปริมาณสารน้ำเช่น congestive heart failure, increased intracranial pressure, liver failure

ข้อห้ามการใช้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือดแบบเป็นครั้ง

1. ภาวะไตวายระยะสุดท้าย
2. การแก้ไขระดับ potassium อื่นๆที่อยู่นอกเหนือจากข้อบ่งชี้

ข้อกำหนดความเข้มข้น ขนาด และอัตราการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงที่ต้องมีการเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตำแหน่งสายสวน	ต้องมีการเฝ้าระวังต่อเนื่อง		
	ความเข้มข้น	ขนาด (dose)/ครั้ง	อัตราการให้
การให้แบบเป็นครั้งทาง Central line	ไม่เกิน 50 mEq/100mL	0.2 mEq/kg เข้าได้อีก 1 ครั้งแล้ว ต้องตรวจระดับ serum K ⁺ ภายใน 1-4 ชั่วโมง	มากกว่า 0.3 mEq/kg/hr (max of 10 mEq/hr) โดย infusion pump เท่านั้น
การให้แบบเป็นครั้งทาง Peripheral line	ไม่เกิน 8 mEq/100mL	0.2 mEq/kg เข้าได้อีก 1 ครั้งแล้ว ต้องตรวจระดับ serum K ⁺ ภายใน 1-4 ชั่วโมง	มากกว่า 0.3 mEq/kg/hr (max of 10 mEq/hr) โดย infusion pump เท่านั้น
การให้แบบต่อเนื่องทาง Central line	ไม่เกิน 50 mEq/100mL	ในเวลาไม่เกิน 4 ชั่วโมง แล้วต้อง ตรวจระดับ serum K ⁺	มากกว่า 0.3 mEq/kg/hr แต่ ไม่เกิน 0.5 mEq/kg/hr (max of 10 mEq/hr) โดย syringe pump หรือ infusion pump
การให้แบบต่อเนื่องทาง Peripheral line	ไม่เกิน 8 mEq/100mL	ในเวลาไม่เกิน 4 ชั่วโมง แล้วต้อง ตรวจระดับ serum K ⁺	มากกว่า 0.3 mEq/kg/hr แต่ ไม่เกิน 0.5 mEq/kg/hr (max of 10 mEq/hr) โดย syringe pump หรือ infusion pump

ข้อกำหนดความเข้มข้น ขนาด และอัตราการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงที่ไม่ต้องมีการเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ตำแหน่งสายสวน	ไม่ต้องมีการเฝ้าระวังต่อเนื่อง		
	ความเข้มข้น	ขนาด (dose)/ครั้ง	อัตราการให้
การให้แบบต่อเนื่องทาง Central line	ไม่เกิน 50 mEq/100mL	-	ไม่เกิน 0.2 mEq/kg/hr โดย syringe pump หรือ infusion pump
การให้แบบต่อเนื่องทาง Peripheral line	ไม่เกิน 8 mEq/100mL	-	ไม่เกิน 0.2 mEq/kg/hr โดย syringe pump หรือ infusion pump

เภสัชตำรับที่มีใช้ในโรงพยาบาล:

1. สารละลาย potassium ตำรับต้นแบบก่อนเจือจางมี 2 ชนิดคือ

1.1 15% potassium chloride (KCl) solution มี potassium 2 mEq/mL

1.2 8.71% potassium acetate มี potassium 3 mEq/mL

2. ความเข้มข้นสารละลายที่กำหนดมาตรฐานให้ใช้ในโรงพยาบาลมีดังนี้

10 mEq/50 mL, 10 mEq/100 mL, 20 mEq/100 mL, 40 mEq/100 mL กรณีความเข้มข้นต่ำกว่า 8 mEq/100 mL สามารถผสมได้ตามความจำเป็น

แนวทางปฏิบัติสำหรับแพทย์

1. ทบทวนความจำเป็นในการให้ KCl infusion ตามข้อบ่งชี้ พิจารณาทางเลือกอื่นที่อาจให้ได้

2. ตรวจสอบยาหรือเวชภัณฑ์อื่นๆที่ให้ทางหลอดเลือดในผู้ป่วยขณะเดียวกันนี้ด้วยว่ามีปริมาณ potassium อยู่แล้วเท่าไร เพื่อกำหนดอัตราการให้สารละลายที่มีปริมาณ potassium ไม่เกินไปจากแนวทางปฏิบัติ

3. ตรวจสอบผู้ป่วยว่ามีสายสวนชนิดใดอยู่ เพื่อเลือกใช้ KCl infusion วิธีที่เหมาะสม

4. คำนวณขนาดการให้ KCl infusion ตามแนวทางปฏิบัติ ต้องคำนวณอย่างน้อย 2 ครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. การเขียนคำสั่งการรักษาต้องประกอบด้วย

5.1 ขนาดของ KCl เป็น mEq เจือจางเป็นปริมาณ mL

5.2 ความเข้มข้นของ KCl เป็น mEq/100 mL

5.3 อัตราการให้สารละลาย KCl เป็น mL/hr เช่น

5.3.1 กรณีให้เป็นครั้ง KCl 2 mEq dilute with 5%D/W to 10 mL (20 mEq/100 mL) IV infusion in 1 hr (0.2 mEq/kg/hr)

5.3.2 กรณีให้ต่อเนื่องเขียนในใบสั่งการรักษา parenteral nutrition ให้เภสัชกร หรือพยาบาล ผสม ที่ หอผู้ป่วย 5 %D/N/2 500 mL + KCl 40 mEq (8 mEq/100 mL) IV infusion 20 mL/hr (0.16 mEq/kg/hr)

5.4 อัตราการให้ KCl เป็น mEq/kg/hr เมื่อเขียนคำสั่งการรักษาสมบูรณ์แล้วให้ลงชื่อผู้สั่งการรักษา แล้วส่งมอบคำสั่งการรักษาให้พยาบาลปฏิบัติ

6. ห้ามสั่งเติม potassium ในขวดสารละลายที่กำลังให้แก่ผู้ป่วยอยู่ ถ้าจำเป็นให้ผสมสารละลายที่จะให้แก่ผู้ป่วยใหม่ทั้งหมด หรือหยุดการให้สารละลายชั่วคราว ปลดขวดสารละลายลงจากเสา เติม potassium เข้าไปในขวดสารละลายเดิม แล้วเขย่าให้ potassium ผสมเข้ากันดีกับสารละลายที่มีอยู่เดิม เนื่องจาก potassium มีคุณสมบัติ hyperbaric ซึ่งหากผสมเข้าในขวดสารละลายที่แขวนไว้ก่อน potassium มีแนวโน้มที่จะลงไปกองเข้มข้นอยู่ที่บริเวณทางออกของขวด เป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยได้รับ potassium เข้มข้นในเวลาสั้นๆก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง

7. ตรวจวัดระดับ serum potassium ภายใน 1 ชั่วโมงหลังจากให้การรักษาด้วยสารละลาย potassium เข้มข้นเข้าหลอดเลือดครบปริมาณที่ต้องการแล้ว

8. ถ้าระดับ serum potassium ไม่สูงขึ้นตามที่คาดการณ์ ควรพิจารณาหาสาเหตุอื่นๆร่วมด้วย และแก้ไขไปพร้อมกันเช่น hypomagnesaemia, การให้สารละลายที่มี glucose สูงทำให้มีการหลั่ง insulin ออกมาหลัก potassium เข้าสู่เซลล์, metabolic alkalosis, ผู้ป่วยยังคงมีภาวะที่สูญเสีย potassium อยู่

แนวทางปฏิบัติสำหรับพยาบาล

1. พยาบาล in-charge รับคำสั่งการรักษา ตรวจสอบขนาดการให้ว่าเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติหรือไม่ หากพบข้อผิดพลาดหรือมีข้อสงสัย ให้ถามยืนยันจากแพทย์ผู้สั่งการรักษาจนกว่าจะเป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย

2. พยาบาล in-charge สามารถมอบหมายให้พยาบาลผู้ดูแลผู้ป่วยดำเนินการผสมสารละลาย KCl ตามคำสั่งการรักษา

3. ตัดฉลากคำเตือนบนขวดหรือ syringe สารละลาย และติดที่สายให้สารละลายให้เห็นเด่นชัด

4. ต้องมี continuous electrocardiographic monitoring และบันทึกสัญญาณชีพเมื่อเริ่มให้สารละลาย ทุก 15 นาทีรวม 2 ครั้ง แล้วต่อมาบันทึกทุก 1 ชั่วโมงตลอดการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง

5. ต้องใช้ syringe pump ในการให้สารละลายโปแตสเซียมคลอไรด์เข้มข้นสูงแบบเป็นครั้ง หรือต้องใช้ syringe pump หรือ infusion pump ชนิดมีกลไก set-based anti-free-flow สำหรับป้องกันการไหลอย่างอิสระของสารละลายในการให้สารละลายอย่างโปแตสเซียมคลอไรด์เข้มข้นสูงแบบต่อเนื่อง

6. ตั้งอัตราการให้สารละลายบน syringe pump หรือ infusion pump ให้ถูกต้อง
7. ติดตั้ง syringe หรือขวดสารละลายและสายต่อเข้ากับกลไกของเครื่องให้ถูกต้อง ตามคู่มือการใช้งานของเครื่อง
8. กดปุ่มให้เครื่องทำงาน
9. พยาบาลต้องตรวจสอบระดับปริมาณสารละลายที่เข้าสู่ผู้ป่วยว่าถูกต้องตามที่ตั้งไว้หรือไม่ทุก 30 นาที ในระหว่างที่ให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง
10. ห้ามพยาบาลรับคำสั่งการรักษาเกี่ยวกับการให้ potassium ด้วยวาจา
11. หากมีความผิดปกติของ ECG ให้รับรายงานแพทย์ผู้ดูแลทันที
12. หมั่นตรวจดูหลอดเลือดดำส่วนปลายว่ามีการรั่วของสารละลาย potassium ออกนอกหลอดเลือดหรือมีการอักเสบของหลอดเลือดหรือไม่ ถ้าเป็น central line ให้คอยตรวจสอบการดูดเลือดว่าได้หรือไม่ หากดูดเลือดออกมาไม่ได้ อาจมี fibrin sheath อยู่รอบๆสาย และอาจเป็นเหตุให้สารละลายไหลย้อนกลับออกมายังตำแหน่งที่ใส่สาย อาจเกิด การระคายเคืองอย่างรุนแรงต่อเนื้อเยื่อได้ผิวหนัง ต้องรายงานแพทย์ผู้ดูแลเพื่อพิจารณาประเมินการทำงานของสายว่าใช้ต่อไปได้หรือไม่
13. จัดแยกเก็บ potassium เข้มข้นไว้ในกล่องแยกพิเศษที่ใช้สัญลักษณ์สีแดงเด่นชัด ระมัดระวังการสับสนกับยาอื่นที่มีลักษณะหลอดและสียาคคล้ายกับ potassium เช่น calcium chloride
14. จัดทำสลากสีแดงเด่นชัดพร้อมกับเขียนชื่อ “potassium เข้มข้น-ห้าม flush” ให้เห็นเด่นชัดที่ขวดสารละลายและติดสายที่ให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง
15. ควรเลือกใช้สายต่อ (extension tube) ที่สั้นที่สุด เพื่อให้มีปริมาณ dead space ของสายน้อยที่สุดจากการศึกษาสาย extension tube ที่มีใช้ในโรงพยาบาลรามาธิบดี
 - สาย extension with T connector มี dead space 0.9 mL
 - สาย extension tube ขนาดยาว 18 นิ้ว มี dead space 3 mL
 - สาย extension tube ขนาดยาว 42 นิ้ว มี dead space 6 mL
16. ห้าม flush หรือเร่งอัตราเร็วของสารละลาย (loading) ในขวดและสายที่มีสารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง ถ้าจำเป็นต้อง flush สายเช่นภายหลังการให้เลือด ต้องต่อขวดสารละลายและสายต่อใหม่ ที่ไม่มีสารละลาย potassium อยู่มาช่วย flush สำหรับกรณีให้โดย syringe pump เมื่อให้ครบขนาดสุด syringe แล้วให้ทิ้งสารละลายที่เหลือตกค้างอยู่ในสายต่อ
17. ห้ามฉีดสารละลาย potassium เข้าทางสายน้ำโดยตรง

18. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่พยาบาลรุ่นใหม่ประจำปี ควรจัดให้มีหัวข้อแนวทางปฏิบัติการให้ยาที่มีอันตรายสูงทางหลอดเลือด ซึ่งรวมถึงการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง และการใช้อุปกรณ์ให้สารละลายทางหลอดเลือด

การดูแล central venous catheter ถือปฏิบัติตาม Central Venous Catheter Protocol ของคณะกรรมการเพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยเด็กที่ใส่สายสวนหลอดเลือดดำ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 กุมภาพันธ์ 2544

การรายงานเมื่อเกิดปัญหาภาวะแทรกซ้อนจากการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือด

1. แพทย์ที่พบเห็นเหตุการณ์รายงาน ward chief ทันที ward chief สอบสวนข้อผิดพลาดและแจ้งต่อหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์
2. พยาบาล in charge รายงานต่อพยาบาลผู้ตรวจการ พยาบาลผู้ตรวจการสอบสวนข้อผิดพลาดและแจ้งต่อหัวหน้าการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์และหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์
3. ward chief ให้คำคำแนะนำตักเตือน และให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่แพทย์ที่อยู่ในเหตุการณ์ตามความเหมาะสม
4. พยาบาลผู้ตรวจการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้คำแนะนำตักเตือน และให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจแก่พยาบาลในเหตุการณ์ตามความเหมาะสม

การให้คำแนะนำปรึกษา (counseling) แก่แพทย์และพยาบาลที่อยู่ในเหตุการณ์ข้อผิดพลาด จากการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือด

Ward chief เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่แพทย์ และผู้ตรวจการพยาบาลเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่พยาบาล เพื่อให้คำแนะนำการปฏิบัติที่ถูกต้อง และประเมินปรึกษาให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจตามความเหมาะสม เนื่องจากภาวะแทรกซ้อนของการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยได้รุนแรง และมีผลกระทบรุนแรงต่อการปฏิบัติและจิตใจของผู้ที่ให้การดูแล

ดัชนีชี้วัดการปฏิบัติตามแนวทาง

1. มีการใช้แนวทางปฏิบัติ 100%
2. อัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงพบต่ำกว่า 5%
3. อัตราการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องโดยตรงจากการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงพบ 0%

ผู้รับผิดชอบการติดตามผลดัชนีชี้วัดการปฏิบัติ

ทีมวางแผนทางฯ เป็นผู้ติดตามแล้วรายงานต่อทีมบริหารความเสี่ยงของภาควิชากุมารเวชศาสตร์ก

ประเมินผล

1. ทบทวนแนวทางฯ นัดประชุมทบทวนและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติทุก 6 เดือน เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ตรวจสอบและรวบรวมแบบรายงานเหตุการณ์ผิดปกติ (Hospital Occurrence & Structure Incident Report) เกี่ยวเนื่องกับการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง

3. สุ่มตรวจการปฏิบัติการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูงทุก 3 เดือน ว่ามีการปฏิบัติตามแนวทางถูกต้องหรือไม่ เป็นอัตราเท่าไร

วาระของทบทวนแนวทางปฏิบัติการให้สารละลาย potassium chloride ความเข้มข้นสูงทางหลอดเลือดในเด็ก

มีวาระ 4 ปี และแต่งตั้งโดยหัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์

บันทึกเพิ่มเติม

แผนการดำเนินการป้องกันระยะสั้น

1. ในระหว่างดำเนินการวางแผนทางปฏิบัติ ทีมได้พบปัญหาและดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นที่ดังต่อไปนี้
ลักษณะขวดยา potassium chloride คล้ายคลึงกับ calcium chloride หัวหน้าผู้ดูแลผู้ป่วยในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ได้ประสานงานขอความร่วมมือกับฝ่ายเภสัชกรรมให้พิจารณาขอให้บริษัทที่ผลิต calcium chloride เปลี่ยนสีของฉลากบนขวดยาให้ต่างจาก potassium chloride

แผนการดำเนินการป้องกันระยะยาว

1. เมื่อฝ่ายเภสัชกรรมพร้อม จะขอให้ฝ่ายเภสัชกรรมสั่งซื้อสารละลาย potassium chloride ขนาดมาตรฐานที่ผสมมาแล้ว หรือเป็นผู้เตรียมสารละลาย potassium chloride ขนาดความเข้มข้นมาตรฐานต่อไปนี้เท่านั้นคือ 10 mEq/50 mL, 10 mEq/100 mL, 20 mEq/100 mL, 40 mEq/100 mL และกำหนดไม่ให้มีตำรับสารละลาย potassium chloride ความเข้มข้นสูงที่ยังไม่ได้แจ้งอยู่ในหอผู้ป่วย

2. ตรวจสอบ infusion pump ที่มีใช้ในภาควิชาทั้งหมด และแยกกลุ่มว่าเป็นชนิดที่อาจเกิด free flow infusion ได้หรือไม่ และห้ามใช้เครื่องเหล่านี้ในการให้สารละลาย potassium ความเข้มข้นสูง จากการตรวจสอบพบว่าหอผู้ป่วย PICU มี infusion pump ชนิดมีกลไก set-vented anti-free-flow สำหรับป้องกันการไหลอย่างอิสระของสารละลายอยู่แล้วทุกเครื่องได้แก่

Terumo Terufusion infusion pump รุ่น STC-503

Terumo Terufusion infusion pump รุ่น TE 171 สำหรับให้อัตราการไหลของเลือดและสารละลาย

Baxter Flo-Gard 7201

โอกาสเกิดปัญหา free-flow จากการใช้อุปกรณ์ให้สารละลายทางหลอดเลือดที่สำคัญคือ

2.1 การไม่ปฏิบัติให้ครบตามขั้นตอนปฏิบัติของอุปกรณ์นั้นๆ เช่น การปลดล๊อคส่วน anti-freeflow แต่ไม่ได้ clamp สายให้สารละลายที่เข้าผู้ป่วยในระหว่างการเปลี่ยนสาย หรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การใส่สายเข้าไปในกลไกของเครื่องแล้วแต่ลืมปิดฝาเครื่อง ซึ่งกลไก anti-freeflow จะไม่ทำงาน สามารถแก้ไขได้โดยการฝึกอบรมเข้าถึงประเด็นสำคัญและโอกาสเกิดปัญหา มีกระบวนการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติภายในหอผู้ป่วย

2.2 ขั้นตอนการเปลี่ยนสายที่นำสายให้สารละลายออกจากเครื่องแล้ว กลไก anti-freeflow จะไม่ทำงาน ต้องป้องกันโดยใช้ in-line safety shutoffs device ซึ่งยังไม่มีใช้ในโรงพยาบาล ควรวางแผนระยะยาวในการนำอุปกรณ์นี้มาใช้ในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง

2.3 ความเสียหายของอุปกรณ์ให้สารละลาย ไม่ทำงานตามข้อกำหนด ต้องมีการตรวจซ่อมบำรุงตามกำหนดการที่แน่ชัด เพื่อให้อุปกรณ์พร้อมใช้งานและทำงานถูกต้องอยู่เสมอ

3. ใช้สายให้น้ำเกลือที่มี in-line safety device เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการไหล free-flow ขณะที่ต้องปลดสายให้น้ำเกลือออกจากเครื่องเช่น ขณะเปลี่ยนสายหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วย

เอกสารอ้างอิง

1. Medication error prevention-potassium chloride. February 27, 1998. Available from: http://www.jcaho.org/edu_pub/sealer/sea11.html. Accessed March 9, 2002.
2. High-alert medications and patient safety. November 19, 1999. Available from: http://www.jcaho.org/edu_pub/sealert/sea11.html. Accessed March 9, 2002.
3. Infusion pumps: prevention future adverse events. November 30, 2000. Available from: http://www.jcaho.org/edu_pub/sealer/sea11.html. Accessed March 9, 2002.
4. Guideline for potassium administration. September, 2000. Available from: <http://www.mgh.harvard.edu/pharmacy/ICU%20guideline/potassium.htm>. Accessed March 9, 2002.
5. Anonymous. Policy and communication bulletin: intravenous potassium chloride infusions. 2000; M92-8 (rev.): 1p.
6. Mix-up leads to a medication error. February 27, 2001. Available from: http://www.jcaho.org/edu_pub/sealert/sea11.html. Accessed March 9, 2002.
7. Intravenous potassium predicament. 2002. Available from: http://www.usp.org/reporting/review/rev_056a.htm. Accessed March 9, 2002.
8. Potassium metabolism. 2002. Available from: <http://merck.com/pubs/mmanual/section2/chapter12/12c.htm>. Accessed March 9, 2002.
9. Potassium overdose: a preventable tragedy. 2002. Available from: <http://drdry.com/potover.html>. Accessed March 9, 2002.
10. Intravenous potassium standard. 2002. Available from: http://intermed.wustl.edu/divisions/house_staff/IVPotassium.html. Accessed March 9, 2002.
11. Budris, B. Preventing medication errors and adverse outcomes from potassium chloride. September 3, 2002. Available from: http://www.baxter.com/doctors/iv_therapies_CE/potassium/kclerror.html. Accessed March 9, 2002.
12. Cohn JN, Kowley PR, Whelton PK, Prisant LM. New guidelines for potassium replacement in clinical practice. Arch Intern Med 2000;160:2429-36.
13. Frantz MM, Mickell JJ. Treatment of hypokalemia with bolus potassium infusion in the pediatric intensive care unit [abstract]. Pediatrics 1998;102 suppl 2:704.
14. Garth D. Hypokalemia. 2001. Available from: <http://www.emedicine.com/emerg/topic273.htm>. Accessed March 9, 2002.
15. Hadaway LC. How to safeguard delivery of high-alert I.V. drugs. Nursing 2001;31:36-41.
16. Hamill RJ, Robinson LM, Wexler HR, Moote C. Efficacy and safety of potassium infusion therapy in hypokalemic critically ill patients. Crit Care Med 1991;19:694-9.

17. Hirshfeld AB, Getachew A, Sessions J. Drug doses. In: Siberry GK, Iannone R, eds. The Harriet Lane handbook: a manual for pediatric house officer. 15th ed. St. Louis: Mosby, 2000:821-2.
18. Kruse JA, Carlson RW. Rapid correction of hypokalemia using concentrated intravenous potassium chloride infusions. Arch Intern Med 1990;150:613-7.
19. Lake CL. Postoperative complications. In: Lake CL, ed. Pediatric cardiac anesthesia. 2nd ed. Norwalk: Appleton & Lange, 1993:465-6.
20. Leff RD, Johnson GF, Erenberg A, Roberts RJ. Evaluation of an extension set for intermittent intravenous drug delivery to infants. Am J Hosp Pharm 1985;42:1358-62.
21. Royal Children's Hospital-Melbourne-Australia. Drug doses in pediatrics. 2002:16.
22. Schaber DE, Uden DL, Stone FM, Singh A, Katkov H, Bessinger FB. Intravenous KCl supplementation in pediatric cardiac surgical patients. Pediatr Cardiol 1985;6:25-8.
23. Singhi S, Marudkar A. Hypokalemia in a pediatric intensive care unit. Indian Pediatr 1996;33:9-14.
24. Suthutvoravut U, Yuangsrikul A, Paoon W, Wiyacheeta S, Panthangkool W, Chatvuttinun S. Central venous catheter protocol. 2nd ed. Bangkok: Ramathibodi Hospital, 2001:1-29.